31. № 107. БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 108 (6543)
ИЮНИИН 2
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Ажалшадай зунай амаралтые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Манай Бурят-Монголой республикын ажалшад уржадэр, үсэгэлдэр республикынгаа тогтоһонһоо хойшо 30 жэлэй ой болоһон үдэрые хүхюун сэнгэлигээр, ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэбэ.

Республикын 30 жэлэй ойдо зорюулһан социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ, ажалшад түрэл оронойнгоо, республикынгаа үгжэн бадархын түлөө эрхим бэлэгүүдые үгэбэ.

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан мүрысөөнэй дүлэн энээнһээ хойшоо унтарангүйгөөр улам саашаа, бүри хүсэтэйгөөр дэлгэрхэ байһанынь бата найдалтайбди.

Мүнөө зунай үе болоо. Зунай саг—амаралтын эрхим саг. Шэн зоригтойгоор ажаллаһан хүн бүхэн Сталинска Конституцяар үгтэһэн амарха эрхэеэ эдэлхэ ёһотой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ **парти** ба манай түрэл правительство ажалшадай ажана һайнаар һуухын тула, ажалшадай амархын тула ехээр анхаралаа табидаг.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ зохёол дотороо манай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталин социализмын экономическа гол хуули ёһые тодорхойлхо зуураа, манда иимэ заабари үгэһэн байна: «Социализмын экономическа гол хуули ёһоной гол шухала шэнжэнүүд ба эрилтэнүүдые иимэрхүүгээр найруулжа болохо гэбэл: эрхим дээдэ техникын база дээрэ социалистическэ үйлэдбэрилгые таһалгаряагүй ургуулха, нарижуулан һайжаруулха зэргээр бүхы обществын саг үргэлжэ ехэ болодог материальна, культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха ябадал болоно».

Инаг И. В. Сталинай, түрэл Коммунистическэ партиин энэ заабариин ёһоор засагай органууд, профсоюзна организацинууд ажалшадай амаралтада, тэдэнэй бэеын элүүрые хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ анхарал табина. Республика доторнай жэл бүхэндэ хэдэн мянган ажалшад центральна, манай эндэхи ба бусад областьнуудай курортнууд болон амаралтын гэрнүүдтэ ошодог. Тэрээнһээ гадна, хэдэн мянган һурагшад олон тоото лагерьнуудта ошожо һуралсалайнгаа жэл эхилтэр хүсэд һайнаар амараад, һургуулидаа дахин ерэжэ ородог.

Мүнөө жэл урда урда жэлнүүдтэл адляар олон мянган хүнүүд центральна ба манай эндэхи курортнуудта ошожо амарха, хэдэн мянган үхибүүд зунай лагерьнуудта амарха байна.

Партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд ажалшадай зунай амаралтые эмхитэйгээр, эрхим һайнаар үнгэргэхын тула оролдохо ёһотой.

Энээнэй урда тээхи жэлнүүдтэ ямар дутагдалнууд байгааб гэхэдэ, амаралтын гэрнүүдэй ба санаторинуудай хүтэлбэрилэгшэд, республикын Элүүрые сахиха министерство, профсоюзай областной Совет ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхэ асуудалда һаналаа багаар табидаг байгаа.

Ажалшан зоной амарха газар, элдэб үнгын сэнгэлигэй газар нютаг бүхэндэ байдаг юм. Тэдэ газарнуудые гуримтай болгохо байһан уялгатай байбашье, зарим нютагай Соведүүд ажалшадай амаралтын үдэрнүүдые анхаралдаа абадаггүй, миин орхижорхёод байдаг. Улан-Удэ городтохи, олохон аймагуудтахи паркнууд, сквернүүд, садуудта—эгээл ажалшадай амарха газарнуудта эмхи гуримгүй байдаг, тэндэ ургажа байһан сэсэг намаатай ургамалнуудые зарим хүнүүд таһалжа хаядаг, тэндэ ехэ шууяатай байдаг. Үшөө ямар дугагдалнууд бииб гэхэдэ, ажалшадай амардаг газарнуудта худалдаа наймаанай организацинууд ажалаа муугаар ябуулдаг: ундалха уһа, мороженo, эдеэ хоолой болон бусад зүйлнүүд хүртэдэггүй, тэдээнэй хойноһоо ехэ ээлжээн байдаг. Гадна амаралтада ошохо газарта городой болон хүдөөгэй транспорт — такси, автобус удаанаар ябадаг.

Манай арад — советскэ арад социалистическэ общество байгуулаад, коммунизмда дамжан орохо замаар ябажа байна. Героическа советскэ арад эрхим һайнаар ажаллаад, эрхим һайнаар амарха эрхэтэй бшуу. Тиимын тула нютагуудтахи партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, зунай сагта ажалшадай амаралтые эгээ һайнаар эмхидхэхэ ябадал болоно.

Ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхэ гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Амаралта эмхидхэжэ шадаха, тэрэ хэрэгые хүсэд һайнаар мэдэхэ, энэ ажалда дуратай хүнүүдые тэндэ шэлэжэ табиха хэрэгтэй.

Ажалшадай амаралтые хангажа байдаг хүнүүд ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха, курортнуудта болон амаралтын гэрнүүдтэ амарха бүхы условинуудые байгуулха ёһотой.

Хүн зоной амардаг газар ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ газарнуудай нэгэн байха ёһотой. Тиимэһээ тэндэ политическэ ба научна темэнүүдээр лекцинүүдые уншаха ябадал эмхидхэхэ, патриотическа кинокартинануудые харуулха, манай сагай байдалда таараха концертнүүдые табиха, спортивна элдэб наада зугаа эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхэ хэрэг гээшэ шухала хэрэгүүдэй нэгэн мүн. Нютагай органууд, тусгаарлабал, партиин айкомууд, ажалшадай депутадуудай аймагай болон сомоной Соведүүд, профсоюзна ба комсомольско организацинууд зунай амаралта эмхидхэхэ хэрэгые бусадта даалгангүйгөөр, өөһэдөө энээниие эмхидхэхэ ба энээн тухай һанаагаа табиха ёһотой. Тиихэтээ хамта, энэ хэрэгые эмхидхэхэдээ бага гү, али ехэ хэрэг гэжэ хаража байнгүйгөөр — бүхы юумые һайнаар хэхэ хэрэгтэй.

Коммунизм байгуулагша советскэ хүн һайнаар ажаллаха, һайнааршье амарха ёһотой. Тиимэ условинуудые ажалшадта байгуулха гээшэ партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинуудай арюун уялга мүн.

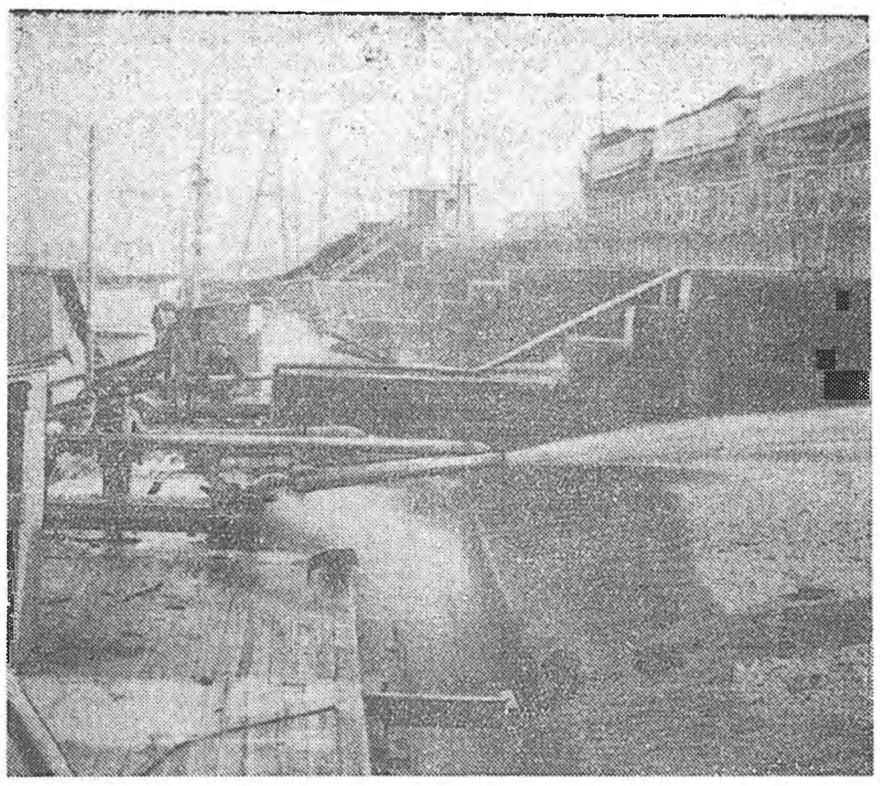

Азербайджанска ССР. Баян уһатай Кура мүрэнэй эрьс дээрэ Мингечаурска гидроэлектростанци баригдажа байна. Тэрэниие барилга бүрин механизировалэгдээ. Эсэгэ орон дотор бүтээгдэһэн хүсэтэ техникэ тэндэ хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: холигшо бункертахи гидромонитор уһа оруулан газарые зөөлэрүүлжэ байна. Уһанда зөөлэрүүлэгдэһэн шоройн эндэһээ трубопроводуудаар плотинын байха газар эльгээгдэнэ. **ТАСС-эй фотохронико.**

„Беларусь" гэжэ универсальна трактор

МИНСК, майн 26. (ТАСС). Минскэ тракторна заводой коллектив «Беларусь» гэжэ шэнэ колесно трактор бүтээн гаргаа. Газаа талаһаань харахада энэ трактор юрын тракторнуудһаа бага илгаатай юм, гансахан тэрэнэй мөөринүүдынь шүдэгүйгөөр хэгдэнхэй.

Шэнэ машинын һайниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хахалалга, борнойлго, тарилга, культивацилга хэжэ шадахаһаа гадна, пропашной культурануудай ряд хоорондын элдүүрилгэдэ хэрэглэгдэжэ болохо байна. Трактор час соо 4,5-һаа 13 километр хүрэтэр ябажа шадаха юм, энэнь ашаа шэрэлгэдэ тэрэниие хэрэглэхэ арга олгоно. Молотилканууд, веялкэнүүд ба бусад стационарна машинануудые хүдэлгэхэ түхеэрэлгэ тэрэшэлэн бии юм. Энэ трактор 37 мориной хүсэтэй дизельнэ двигателеэр хангагданхай.

Шэнэ машина хадаа прицепной ба хүдөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүдээр хүдэлмэри хэхэ байна.

Энэ жэлдэ тус предприяти «Беларусь» гэжэ тракторай МТЗ—1 ба МТЗ—2 гэжэ хоёр модельнүүдые бүтээн гаргаха байна. Эдэ модельнүүдэй илгаань юуб гэхэдэ, урда мөөринүүдэйнь конструкци ондоо юм. МТЗ—1 гэжэ тракторай мөөринүүдынь пар параар хэгдэнхэй, тиимэһээ шуумгай түргөөр хүдэлэн ябаха аргатай болоно.

Мүнөө предприятида шэнэ тракторые олоор бүтээн гаргаха бэлэдхэл хэгдэжэ дүүрэхэеэ байна. Энэ жэлдэ ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд «Беларусь» гэжэ хэдэн мянган шэнэ трактор абаха юм.

Клубуудай сценэ дээрэ 100 зүжэг харуулагдаа

Москвагай уранһайханай самодеятельностиин театральна коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй творческо зүблөөн Актерай байшан соо майн 26-да болоо. Эндэ үнгэрһэн сезоной хүдэлмэриин дүн гаргагдаһан байна.

Театральна самодеятельностьдэ хабаадагшад үбэлэй сезон соо столична клубууд, культурын ордонууд ба байшангуудта 100 шахуу зүжэг харуулаа. Ородой драматургиин классик Н. А. Островскиин 16 зүжэг, агууехэ пролетарска уранзохёолшо А. М. Горькиин драматическа зохёолнууд бултадаа шахуу московско клубуудта харуулагдаһан байна.

Горькиин нэрэмжэтэ Центральна болон Дзержинскиин нэрэмжэтэ Останкинска — культурын ба амаралтын паркнуудта Москвагай театральна самодеятельностиин декада сезоной түгэсхэлдэ болоо. Олон москвагайхид эндэ 30 шахуу зүжэг хараба.

(ТАСС).

Мартажа болохогүй хүдэлмэри

Заиграйн аймагай олонхи колхозууд, илангаяа Курбын МТС-эй харьяата колхозууд хээрын сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа һаналаа тон багаар табина. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, «1953 ондо республикын колхозуудай ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлхын тулада нютагай партийна ба советскэ, мүн хүдөө ажахын органууд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүсэд тэмсэл ябуулнагүй.

Жэшээлхэдэ, Верхне-Талецка сельсоведэй Маленковой нэрэмжэтэ колхоз сабшалан дээрээ ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Үбэл, хабарай сагта сабшалан дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хэжэ үнгэргэхэ түсэб холо дүүргэгдээгүй. Сабшалангай газар дээрэ 8200 тэргэ наг шэбхэ гаргагдажа адхагдаха ёһотой байһан аад, оройдоо 500 тэргэ гаргагдаа. Колхоз 200 гектар сабшалан уһалха түсэбтэй байһан юм. Талаан болоходоо, энэ хабартаа Курба гол үерлэжэ, һабаһаа халяад, 700 гаран гектар сабшалангыень уһалаа. Теэд үерэй һүүлдэ хотогор газарнуудаар тогтоһон уһа намагые хатааха, үерөөр хаягдаһан хайр шулуу, модо бургааһа сэбэрлэхэ хүдэлмэри оройдоо ябуулагданагүй. Иигээд ногооной ургашахада тэрэ сабшалан сэбэрлэхэншье бэрхэ, сабшаханшье бэрхэ болошохонь.

Мүн тус колхоз сабшалан болон малай бэлшээри үргэдхэхэ тушаа ехэхэн түсэбтэй байһан аад, юушье хээгүй. Үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ машина, зэр зэмсэгүүд июниин 1 болотор заһабарилагдажа дүүрэхэ түсэбтэй байһан аад, мүнөө болотор эхилэгдээгүй байһаар. Энэ колхоздо 15 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригада эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байха ёһотой байһан юм. Теэд тэрэ бригада мүнөөшье болотор байгуулагданагүй. Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд юундэ гарааб гэхэдэ, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуев, парторганизациин секретарь нүхэр Гомбожапов гэгшэд сабшалан һайжаруулха тушаа республикын Министрнүүдэй Соведэй ба партиин обкомой тогтоолтой бүхы колхозниогуудые танилсуулжа, тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ элсүүлээгүй байшоо. Гадна, колхозой правлениин заседани дээрэ, мүн партийна эхин организациин суглаан дээрэ энэ тогтоол зүбшэн хэлсүүлэгдээгүй байһаар. «Айкомой инструктор нүхэр Ринчинов коммунистнуудые энэ тогтоолтой танилсуулха гэжэ ерээд, хүнүүд сугларжа үгэнэгүй гээд ябашоо һэн. Тиигээд бай байһаар байшообди. Партийна суглаан дээрээ хэзээдэшье зүбшэн хэлсэхэл байхабди» гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Гомбожапов хөөрэжэ һууна.

Энэ колхозой сабшалангай зарим хубинь Курба голой урда бэедэ байдаг. Энэ сабшалангыень Үдын мелиоводстройн барижа байһан Сундулгын уһалууриин системэ уһалха ёһотой байгаа. Теэд энэ системэ аяар 1948 онһоо хойшо баригдажа эхилһэн аад, мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй байһаар. Хэтэрхэдээ гүрэнэй хэды ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаад, энэ системын барилга мүнөө орхигдошоо.

Мүн аймагай бусад олон колхозуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригада нэгэшье колхоздо байгуулагдаагүй.

Намаг газар хатааха, хуурай добуун газар уһалха, бута болдогтой сабшалан тэгшэлхэ ба харганаатай, һөөг бургааһатай сабшалан сэбэрлэхэ талаар Курбын МТС-эй харьяата колхозуудта тон ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Илангаяа Димитровой нэрэмжэтэ колхоздо энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри хэхэ гэжэ Курбын МТС энэ колхозтой ехэхэн договор баталһан байгаа. Теэд мүнөө болотор юушье хэгдээгүй байһаар. Сабшалангай-мелиоративна отрядые машина, зэмсэгүүдээр хангаха тушаа МТС-эй директор нүхэр Донской эртээнһээ һаналаа табяагүй.

Ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ тэжээлэй корнеплодуудые тарилга ехэхэн удхашанартай. Теэд энэ хүдэлмэри унжагайруулагдажа байна.

«1-ое Мая», Сталинай, Энгельсын, XVIII партсъездын, Кагановичын нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд сабшалан дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Спиридонов, Сандаков, Комендантов, Ерженин, Угрюмов гэгшэд сабшалангайнгаа газарай ургаса дээшэлүүлхэ тушаа һаналаа табинагүй.

Аймгүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Игнатьев, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Черных гэгшэд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын шухала байһан тухай һайшаалтай аман мэдүүлгэнүүдые хэдэг байбашье, бодото дээрээ энэ хэрэгые мартана гэжэ сэхэ хэлэхэдэ болоно.

Д. Цыренжапов.

Һургуулинуудые номоор саг соонь хангаха

Һургуулинуудые учебнигүүдээр саг соонь хангаха гээшэ һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгын шухала нүхэсэл мүн. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр Бурят-Монголой һургуулинуудта 99 янзын 613,5 мянган экземпляр ном асарагдаха байна. Майн 10-най байдалаар книготоргдо 58 янзын 345,8 мянган экземпляр ном асарагдаа. Тэдэ номуудынь гол түлэб холын аймагуудта эльгээгдээ. Бэшэ бусад номуудынь 1953 оной августын 1 болотор асарагдаха ёһотой.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ 83 мянган экземпляр тиражтай 22 янзын учебник хэблэгдэхэ юм. Гэбэшье, номуудые хэблэлгэ хангалтагүйгөөр ябажа байна. Бурят-Монголой номой хэблэл майн 10-най байдалаар оройдоол 12 мянган экземпляр тиражтай 3 янзын ном хэблэн гаргаа.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан ном хэблэхэ график бэелүүлэгдэнэгүй. Типографида хэблэгдэхээр үгтэһэн 15 номой нэгэниинשье графигай ёһоор ороогүй байха юм. Зарим номуудынь графигаар хараалагдаһанда орходоо нэгэ хоёр һараар хожомдожо типографида тушаагдаа.

Гэгээрэлэй министерство ба Бурят-Монголой номой хэблэл энэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан байна.

Зарим авторнууд договороор хараалагдаһан болзор соогоо номуудай рукописиие тушааха ябадалые хойшо татаһан байха юм. Тэдэнэрэй тоодо нүхэр И. В. Баранников, Г. И. Упхонов, Чайванова гэгшэд ороно.

Номой хэблэл (директорынь нүхэр Д. Д. Дугаров) учебнигүүдые удаанаар, шанар муутайгаар хэблэнэ. Хэблэгдэһэн гурбан номойнь нэгэндэ алдуу гараһан байна.

Республиканска типографи (директорынь нүхэр Филимонов) ном хэблэн гаргалгые энэ жэлдэ мүн лэ болошогүйгөөр удааруулна. Зарим номууд хэблэгдэхын тула типографида 2—3 һараар хэбтэнэ. 12 номуудай оройдоол 4-ниинь хэблэгдэжэ бэлэн боложо байна. Бэшэниинь үшөө бэлэн болоодүй байһаар. Типографида бии байһан полиграфическа баян техникэ гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Мүн номуудые болзорһоонь урид, шанар һайнтайгаар гаргаха зорилгоор эндэхи хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ хэблэгдэһэн номуудайнь шанар тон муу байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Полиграфиздадай управлени номой хэблэлэй болон типографиин хүдэлмэриие хүсэд шалганагүй, номуудые хэблэлгэ һайжаруулхын тула хэмжээ абанагүй.

Һурагшадай үзэжэ гараһан номуудые худалдан абалгые эмхидхэлгэ хадаа республикын һургуулинуудые номоор хангаха ябадалда мүн лэ ехэ удхашанартай байна. Бурят-Монголой книготорг һурагшадһаа 250 мянган экземпляр ном худалдан абаха түсэбтэй юм. Энэ хэрэгтэнь багшанар али болохоор туһалха, һурагшадай ба түрэлхидэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Һурагшадай тоое хараадаа абажа, учебнигүүдые саг соонь асарха гээшэ книготоргын хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Номой магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд потребкооперациин системын магазинуудта номуудые түргэнөөр үгэхэ ёһотой. Тиигэбэл номууд саг соогоо холын магазинуудта эльгээгдэхэ байна.

Хүдөөгэй һургуулинуудта ном эльгээхэ тухай разнорядка книготоргдо үгэхэдөө республикын Гэгээрэлэй министерство үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ алдуу гаргаһан байгаа. Хари хэлэнүүдэй учебнигүүдые эльгээлгэдэ илангаяа ехэ алдуу гараһан юм. Жэшээнь, Яруунын аймагай һургуулинуудта немецкэ хэлэнэй заагдажа байхада, Гэгээрэлэй министерствын разнорядкын ёһоор, тэдэ һургуулинуудта англиска хэлэнэй номууд эльгээгдэһэн байба. Иимэрхүү ушар мүн Кяхтын, Закаменай болон бусад аймагуудта тохёолдоһон юм.

Ямар нэгэн районуудта зарим номуудай дутажа байхада, нүгөө районуудта эдэ номууд миин хэбтэжэ байдаг ушар гарадаг.

Книготоргын хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй һургуулинуудта үлүү ном эльгээхэгүйн тула тэндэхи магазинуудта бии байһан учебнигүүдые хараадаа абаха зэргэтэй.

Һургуулинуудые саг соонь номуудаар хангаха гээшэ харюусалгатай хэрэг мүн. Гэгээрэлэй министерствын, Полиграфиздадай управлениин, номой хэблэлэй болон типографиин хүтэлбэрилэгшэд номуудые гүрэнэй хараалһан болзор соо хэблэхын тула бүхы хэмжээ абаха уялгатай. Июлиин нэгэн болотор хэблэгдэһэн номуудай 75-һаа доошо бэшэ процентнь ном наймаалгын организацинуудта тушаагдаха ёһотой. Үлдэһэн 25 процентнь августын 1 болотор тушаагдаха юм.

Книготоргын ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд учебнигүүдые саг соонь худалдаа наймаанай точконуудта эльгээхэ ба августын 1-һээ һурагшадта худалдажа эхилхэ зэргэтэй.

С. Семенов.

Дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профессиональна союзуудай областной Совет полиграфическа промышленностиин предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1953 оной I кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, Кабанскын аймагай «Сталинский путь» газетын (редакторынь нүхэр Вяткин) типографи түрүү һуури эзэлээ гэжэ тоолобо.

Энэ типографи түрүүшын кварталайнгаа түсэбые валовой продукци гаргалгаар 136 процент дүүргэһэн, ажалайнгаа бүтээсэ 36 процентээр дээшэлүүлһэн, түсэбһөө гадуур 5100 түхэригэй олзо оруулһан байна. Энэ түрүү типографиин коллективтэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профессиональна союзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг ба 1000 түхэригэй шан барюулагдаба.

Эрхимээр ажаллана

Түмэр замай дүрбэдэхи отделениин 16-дахи дистанциин 1-дэхи околоткын хүдэлмэришэд Бурят-Монголой республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ барандаа стахановска вахтада жагсаад, зам заһабарилха май һарынгаа даалгабариие эрхим шанартайгаар дүүргээ. Мүнөө тэдэнэр энэ хүдэлмэриие хурдан темптэйгээр үргэлжэлүүлжэ байна.

Харгы зам харууһалагша Цыбиков даалгабарита участогаа эрхим һайнаар барижа, поезднуудай аюулгүйгөөр үнгэрхэ ябадал хангана. БМАССР-эй 30 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг стахановецууд эндэ олошорно. Тэдэнэй дунда жиирэй хүдэлмэришэд Дамбаев, Зондуев, Загдулина болон бусад оролсоно.

Ж. Цыбиков.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозно партийна организацинуудта саг үргэлжын анхарал хандуулха

Партийна органуудай шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэслүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай түрүүшын ээлжээнэй уялга мүн.

Гэбэшье, энэ уялгаяа Кяхтын аймагай олохон колхозуудай партийна эхин организацинууд дүүргэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээ болгон Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин хүдэлмэрые хараад үзэе. Энэ парторганизаци болбол партийна органуудай шиидхэбэринүүдые хангалтагүйгөөр дүүргэдэг, олониитэтэй холбоо барисаа багатай, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хүсэдөөр дэлгэрүүлдэггүй юм. Тус парторганизациин секретарь нүхэр С. Юмтаров коммунистнуудай политическэ hуралсалые hулаар хүтэлбэрилнэ. Тиимэhээ партиин XIX съездын материалнуудые шудалха эндэхи кружогой занятинууд мартын 19-hөө хойшо оройдоо болоогүй.

Гадна, энэ парторганизаци хүдэлмэриингөө түсэб табинагүй, зарим hарада табяашье хадаа тэрэнээ дүүргэнэгүй. 1953 ондо абаhан социалистическэ уялгануудаа колхознигуудайнгаа хэр зэргээр дүүргэжэ байhан тухай асуудал партийна суглаан дээрээ түсэбэй ёhoop үшөө март hарада хаража үзэхэ байhан аад, тэрэнээ мүнөө хүрэтэр зүбшэн хэлсээгүй.

Мүн энэ парторганизациин коммунистнуудай нэгэнииньшье колхозой ажахын hалбаринуудта сэхэ ажал хэдэггүй байха юм. Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри колхознигуудай дунда муугаар ябуулагдана. Агитаторнууд нүхэд Д. Хайдапов, Б. Цырен-Дылыкова, Данжуров, Б. Дармаева гэгшэд даалгагдаhан участогуудтаа гаража, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэггүй, газетэнүүдые уншажа үгэдэггүй, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаhануудые» гаргадаггүй байха юм.

Партийна организаци колхозоо эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын түлөө hайнаар тэмсэнэгүй. Колхоз доторой арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэдэггүй, тариаанажалай бригадануудай, малажалай фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд механизацилагданагүй. Сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые hайжаруулха талаар эндэ юушье хэгдэнэгүй.

Баhа нэгэ ондоо жэшээ абажа үзэе. Ехэ-Нугын сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин хүдэлмэри тухай асуудал партиин Кяхтын айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэнэй хүдэлмэрые саашадань hайжаруулха хэмжээнүүдые хараалhан дэлгэрэнгы шиидхэбэри абтаhан байна.

Тэрэ сагhаа хойшо 3 hара болобо. Тэдэ, тус колхозой парторганизациин хүдэлмэридэ мүнөө хүрэтэр ямаршье хубилалта болоогүй байhаар. КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарьнууд, таhагуудые даагшад, инструкторнууд тус колхоздо ерэдэг байбашье, энэ пленумэй шиидхэбэриин хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhые, парти доторой хүдэлмэриин эндэ ямараар табигдаhан байhые hонирходоггүй юм.

Партиин айкомой тус пленумэй шиидхэбэри мүнөө огто дүүргэлтэ болгогдоногүй.

Энгельсын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель аймаг соогоо эгээл томо колхоз юм, теэд ажахын шухала кампанинуудые нэгэнтэбэшэ таhалдуулдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ тэжээлэй дутамаг дээрэhээ малай үбэлжэлгэ тус колхоздо хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэhэн, олон мал гарзалhан байна. Тиимэhээ тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэлые түбхын түрүүндэ колхозой партийна организаци толгойлхо ёhотой байгаа. Теэд энэ талаар мүнөө өөдтэй юумэ эндэ хэгдэнэгүй. Тэжээл бэлэдхэлэйнь бригадада 30 колхознигууд хүдэлмэрилхэ ёhотой байhан аад, мүнөө оройдоо 3 хүн сабшалан дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Б. Юможапов даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандана. Энэ партийна организациин хүдэлмэри тушаа партиин айкомой пленумэй гаргаhан шиидхэбэрие бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Энэ парторганизациин агитколлектив муугаар хүдэлмэрилнэ. Артелиин гэшүүдэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Агитаторнууд Галанский, Цоктоев, Доржнев, Дамбаев ба бусад колхозойнгоо малажалай фермэнүүдтэ, тариаанажалай бригадануудта ажаллажа ябаhан колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулдаггүй.

Энэ парторганизаци хаана ямар хөөрэлдөө агитаторнуудай үнгэргэхэ, «дайшалхы хуудаhа», ханын газетэ гаргаха байhан тухай түсэб соогоо hара бүхэндэ бэшэдэг. Теэд, хэдышье тиигэжэ хараалагдабашье, даалгагдаhан хэрэгтээ агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Юможаповай хайша хэрэгээр хандадаг дээрэhээ тэдэнэр дүүргэлтэ болоногүй.

Иимэ баримтанууд мүн бусадшье парторганизацинуудай хүдэлмэридэ үзэгдэдэг. Партийна хүдэлмэридэхи эдэ дутагдалнууд юун дээрэhээ үзэгдэнэб гэхэдэ, колхозно партийна организацинуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй Кяхтын айком зохихо анхарал хандуулнагүй.

Б. Дымбрылов,
манай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын моторозаhабарилгын заводой эрхим токарь-рационализатор Г. И. Бузин байна. Тэрэ хадаа үдэрэйнгөө нормые 200 процент дүүргэдэг юм.

З. Веснинагай фото.

Хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ

Бурлесхимсоюзай системын Турунтаево тосхондохи «Лесохимик» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ программые болзорhоонь 36 үдэр урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 50 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, ойн баярые угтаа.

Мүнөө тус артелиинхид үргэнөөр дэлгэрүүлhэн мүрысөөгөө үргэлжэлүүлжэ байна.

Г. Чесанский.

Абаhан уялгаяа бэелүүлнэ

Кяхтын аймагай промкомбинат майн 30 болотор 6 hарынгаа үйлэдбэриин даалгабарие дүүргэжэ, республикын hайндэрые угтаха гэжэ социалистическэ уялга абаhан юм. Мүнөө тус комбинат 6 hарынгаа даалгабарие 102 процент hайн шанартайгаар дүүргэжэ, абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлбэ.

Д. Болхоев.

Эхэнүүд тухай анхарал

Түрэхэ эхэнүүдтэ, олон үхибүүтэй, эрэгүй эхэнүүдтэ хүүгэдээ hайнаар хүмүүжүүлхынь тула гүрэнэй тэдхэмжэ үзүүлжэ байха гэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной июлиин 8-най Указай гараhанhаа хойшо гансахан Улан-Удэ городто олон үхибүүтэй 9670 эхэнүүдтэ, эрэгүй 4695 эхэнүүдтэ хамта дээрээ 20.804,6 мянган түхэриг тэдхэмжэ үгтөө. Мүн 5-hаа дээшэ олон үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн 2852 эхэнүүд правительственна шанда хүртөө. Тэрэ тоодо С. Г. Жамбаева, Д. Н. Шапхоева, В. В. Сахаровская, Е. Е. Афанасьева гэгшэд оролсоно.

Л. Трофимова.

Табадахи табанжэл соо научно-шэнжэлэлгээр ямар хүдэлмэри хэгдэхэб

Бурят-Монголой республика болбол байгаалиин баян ресурснуудтай ба экономическа тон ехэ арга боломжонуудтай байhан туладаа Зүүн-Сибирие хүгжөөлгэдэ шухала hуури эзэлхэ байна. Бурят-Монголой үйлэдбэрилгын хүсэнэй хүгжэлтэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэрие үргэнөөр табилгатай нигта холбоотой.

Шэнэ табанжэлдэ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэрие үргэнөөр эрхилэлгэ республикын үйлэдбэрилгын хүсэнэй хүгжэхэ замые тодорхойлжо, тэрэниие коммунизмын асари ехэ барилгада зорюулжа байна. Бурят-Монголой байгаалиин түүхэй эд ба энергетическэ ресурснууд хадаа ородой үниинэй эрдэмтэдэй анхаралые ехээр хандуулжа байhан юм.

Тиибэшье, зарим эрдэмтэдэй— Обручев, Черский болон бусадай революциин урда тээ хэhэн хүдэлмэринь хэды үнэтэй байбашье, тэрэ үедэ дэмжэгдэнгүй үнгэрөө hэн. Гансал Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин болоhоной hүүлээр научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри үндэhөөрөө hайжаруулагдаhан байгаа.

Гражданска дайнай дүүрэхэтэй сасуу, ССР Союзай Наукануудай академиин экспедици республикымнай геологи, гидрологи, ургамалнуудые ба ан амитадые шэнжэлжэ эхилhэн юм. Республикын территори дээрэ хэгдэhэн научно-шэнжэлэлгын ба геолого-бэдэрэлгын 10 жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр Бурят-Монголой АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсые шэнжэлжэ үзэхэ научна нэгэдэхи конференци нүхэр Сталинай дурадхалаар 1934 ондо Ленинградта болоhон байгаа.

Тус конференци Бурят-Монголой АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсые ба культурые шэнжэлhэн дүнгүүдые хаража үзэхэ зуураа, шэнжэлэлгын ямар хүдэлмэринүүдые саашадаа хэхэ байhан тухайда хэмжээ-ябуулганууды хараалhан юм. Бурят-Монголой ажахын ба культурын шухала асуудалнуудые шиидхэжэ байхын тулада Бурят-Монголой научно-шэнжэлэлгын институт байгуулагдаhан байна.

Культурын тэрэ институт үнгэрэгшэ 30 жэлэй туршада СССР-эй Наукануудай академиин зарим институдуудай туhаламжатайгаар Бурят-Монгол арадай хэлэ бэшэгые, аман зохёолые, ~~литература~~ болон түүхые шудалха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. СССР-эй Наукануудай академиин ба гүрэнэй Иркутска университедэй хабаадалгатайгаар культурын институдай энэ экспедици ехэ олон научна материалнуудые суглуулжа, шэнжэлэлгые саашадань үргэлжэлүүлхэ үндэhэ hуури байгуулаа.

Ленинградай эрдэмтэдэй хабаадалгатайгаар 1928, 1929, 1936, 1940, 1950 ба 1951 онуудта болоhон лингвистическэ экспедициин, профессор Окладниковай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэhэн археологическа экспедициин, профессор Николаевай хүтэлбэреэр болоhон газарай хүрьhэ шэнжэлжэ үзэhэн экспедициин, профессор Кожовой хүтэлбэреэр үнгэргэгдэhэн нуурнуудые шэнжэлжэ үзэhэн экспедициин ба бусадай hайн хүдэлмэрие тэмдэглэхэ шухала.

Республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые болон культурые шэнжэлэн үзэхэ талаар дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ үнгэргэгдэhэн научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин горьтой дутагдалнуудтай байhан тула, тэрэ хадаа социалистическэ байгуулалтын ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ дүүрэнээр хэрэглэгдэхэ аргагүй байна.

Республикын территори дээрэхи промышленна талаар ашагтай запасуудые, нэн түрүүндэ шулуу нүүрhэнэй, барилгын материалнуудай промышленностиие хүгжөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ түүхэй эд, ой модо, саарhанай болон лесо-химическэ промышленностиин, загаhа болон ангай ажахые хүгжөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ запасуудые элирүүлхэ ба тодорхойлхо талаар табадахи табанжэл соо ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Республикын байгаалиин баялигые бэдэрэлгэдэ капиталовложениин хэмжээн 1949 онтой жэшээлбэл, иимээр ехэ болоо гэбэл: 1950 ондо 2 дахин, 1951 ондо 3 дахин, 1952 ондо 4 дахин шахуу ехэ болоо.

1952 ондо Республикын экономикын мүнөөнэй байдал тухай согсологдоhон записка зохёогдожо, ангай, транспортна, энергетическэ, геоботаническа болон газ шэнжэлхэ отрядууд хүдэлмэрилжэ эхилээ. 1952 ондо республикын сабшалан болон бэлшээриин газарнуудта ботаническа шэнжэлэлгын хүдэлмэри эхилээ, тэрэнэй үндэhөөр сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд зохёон хараалагдаха юм.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, түрүү агротехникэ нэбтэрүүлхэ, түргэнөөр эдеэшэдэг ба үндэр ургасатай культурануудые таридаг болохо, хүдөө ажахын газарые уhалха ба уhаар хангаха, намаг газарые хатааха, огородничество хүгжөөхэ, сад болон үрэ жэмэстэ модо тарилгые үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаха байна. Колхозуудай, совхозуудай малай үүлтэрые hайжаруулжа, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагдаха байна.

Республикын хүдөө ажахын туршалгын станцинууд ба hуралсалай заведенинүүд научно-шэнжэлэлгын зорилгонуудые шиидхэхэ зуураа, үнгэрэгшэ хоёр жэлэй туршада зарим нэгэн амжалтануудые өөhэдынгөө хүдэлмэридэ туйлажа шадаа.

Мүнөө Юрөөгэй туршалгын станци Сэлэнгын аймагай колхозуудта нарин ба нарибтар ноohотой хонидые үсхэбэрилхэ зорилго шиидхэжэ байна. Тус станциин тэжээл бэлэдхэлэй таhаг сабшалан үтэгжүүлхэ агротехническэ үндэhэ hуури табижа эхилээ. Бурят-Монголой зоовет-институдай эрдэмтэд республикын условидо тааруулан, түлигдэдэггүй байра соо тугалнуудые үсхэбэрилхэ гол шухала гуримуудые колхоз, совхозуудай ажалтай таарaлдуулан зохёожо байна. Энэ метод олон колхозуудта бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ, hайн үрэ харуулна.

Зооветинститудай шефтээ абаhан Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 1952 ондо hаамхай үнеэн бүриhөө 1587 литр hүн hаагдаа. Мүн энэ институдай туhалбариин ажахыда үнеэн бүриhөө 385? литр hүн hаагдаа гэхэ гү, али республикын колхозуудта ороходо hү hаалгые дунда зэргээр 2—3 дахин ехэ болгоhон байна.

Урда жэлнүүдтэ гүрэнэй Онохойн селекционно станциин сортын талаар шалгалтадэ үгэhэн ороohото, крупяной культурануудай б... олон жэлэй ногоонуудай хэдэн сорт... нуудhаа ороohото ба крупяной культурануудай 4 сортнь, олон жэлэй ногоонуудай 2 сортнь районировалагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Тиихэдэ Бурят-Монголой үрэ жэмэстэ станци 3 жэл соо хүдэлмэрилхэдөө, гибриднэ сеянцын 1450 хэhэг яблони ургуулаа. Мүнөө томо үрэжэлтэй 89 сортын яблони болон ранеткэнүүдые бии болгожо байна. Үрэ жэмэстэ культурын ургаса нилээд дээшэлүүлэгдээ. 1952 ондо 47,7 центнер яблониин ургаса, 30 центнер малинын ургаса, 22,8 центнер крыжовнигой, 35,8 центнер үхэр нюдэнэй ургаса абажа, хараалагдаhан түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна. Станциин хүдэлмэрилэгшэд сад болон ягодна культурануудые тариха хэрэгтэнь республикын колхозуудта саг үргэлжэ туhаламжа үзүүлнэ.

Энэ оной июнин 3—5-да Улан-Удэ городто Бурят-Монголой АССР-эй байгуулагдаhанhаа хойшо 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн-Сибириин филиалай, СССР-эй Наукануудай академиин СОПС-ын Бурят-Монголой комплексно экспедициин ба Бурят-Монголой культурын Институдай нэгэдэмэл сесси болохоёо байна. Республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые болон культурые шэнжэлэн үзэхэ талаар 30 жэл соо хэгдэhэн научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин дүнгүүдые научна сесси гаргажа, республикын ажахын ба культурна байгуулалтын саашанхи шухала проблемэнүүдые шудалха талаар гол зорилгонуудые заажа үгэхэ байна.

Тус сесси дээрэ научна 40 шахуу элидхэлнүүд хэгдэхэ юм. Болохоёо байhан научна сесси хадаа манай республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые ба культурые научнаар шэнжэлхэ талаар тон ехэ туhалжа үгэхэ байна.

Р. Шнипер, БМАССР-эй
Министрнүүдэй Соведэй
Госпланай түрүүлэгшын
орлогшо.

Эб найрамдалай түлөө, үхибүүдэй зол жаргалай түлөө

Бүхы оронуудай жиирэй хүнүүд зол жаргал, түгэлдэр амгалан ажабайдалтай байхые хүсэдэг хүсэлөө түбхын түрүүндэ арад бүхэндэ байдаг эгээ нангин юумэтэй —үхибүүдэй зол жаргалтай холбодог байна.

Шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлэй арюун зорилго болбол элдэб оронуудай хүнүүдые нэгэдүүлэн жагсаагаа. Үхибүүдые хамгаалхын түлөө улам ургажа байгаа хүдэлөөн мүнөө эб найрамдалай, демократиин ба прогрессэй түлөө арадуудай тэмсэлэй таhаршагүй хубинь болонхой. Нэгэ жэлэй урда тээ болоhон үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын конференци энэ талаар ехэ үүргэ гүйсэдхэhэн байна. Хэрбээ үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэрые 1951 оной июниин 1-дэ үнгэргэлгэдэ 51 ороной прогрессивнэ олониитын хабаадаhан байгаа hаа, мүнөө жэлдэ энэ үдэр дэлхэйн 60 гаран оронуудта үнгэргэгдэхэ байна. Профсоюзна, кооперативна, шажанай ба бусад организацинуудай ажал ябуулагшад энэ үдэрые үнгэргэлгэдэ коммунистическэ организацинуудтай хамта бэлэдхэhэн байна.

Олон оронуудта национальна конференцинүүд үнгэргэгдөө, үхибүүдые хамгаалгын комитедүүд байгуулагдаа. Эдэ комитедүүд сэрэгэй бюджедүүдые капиталистическэ оронуудай правительствонуудай ехэдхэлгэдэ эсэргүү тэмсэнэ, үхибүүдэй элүүрые сахиха, тэдэниие эрдэмдэ hургаха эрхэнүүдые хамгаална.

Дэлхэйн арадууд залуу үетэниие хамгаалха ба хүмүүжүүлхэ талаар бидэнhээ hургаал абана. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз үхибүүд тушаа анхарал оролдолгын гайхамшагта жэшээе бүхы хүн түрэлтэндэ харуулна.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаhан түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилэн манай үхибүүдэй үмэнэ hаруул hайхан ба баяр золто зам нээгдэhэн байна. Хэсүү бэрхэтэй үедэ, гражданска дайнай жэлнүүдтэ үхибүүдые аршалан хамгаалхын, тэдээнэй ами наhые абархын тулада, үхибүүдэй харууhагүй хаягдадаг ябадалые усадхахын тулада бүхы аргануудые хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ Владимир Ильич Ленинэй бидэнэрые — аха үеын хүнүүдые hургадаг байhыень сэдьхэлээ доhолгон hананабди. Коммунистическэ партиин ба советскэ гүрэнэй эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгын ашаар советскэ үхибүүд ба залуушуулые хүмүүжүүлгэ, эрдэмдэ hургалга, элүүрыень хамгаалга түүхэдэ үзэгдөөгүй ехээр hайжарhан байна.

Ороной тусхай hургуулинууд хүүгэдэй яслинууд болон садуудта хүдэлмэрилхэ эрхим мэргэжэлтэй хүмүүжүүлэгшэдые, врачнарые бэлэдхэнэ. Фабрика, завод бүхэндэ, колхоз бүхэндэ үхибүүдэй эмхи зургаанууд бии. Бишыхан үхибүүдтэ эрхим hайн гэр байшангууд үгтэнэ, медицинскэ кабинедүүд, санаторинууд, дачанууд олоор түхеэрэгдэнэ.

Манай гүрэн hургуулиин үхибүүдые эсэшэ сусашагүй, үдэр бүриин анхаралаар хүреэлэнхэй. Долоон жэлэй hуралсалhаа бүгэдэниитын арбан жэлэй hуралсалда шэлжэн орохо, политехническэ hуралсал бэелүүлхэ гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд дотор заагдаhан хэмжээ-ябуулганууд хадаа илаhан социализмын ороной залуу үетэндэ хэды шэнээн ехэ анхаралай хандуулагдажа байдагыень гэршэлэн харуулна.

Империалистическэ дарлалтые усадхаад, ажалшадай интересүүдтэй зохилдоhон шэнэ журам байгуулhан олон оронууд мүнөө Советскэ Союзай замаар дабшажа ябана гэжэ мэдэрхэдэ баясамаар.

Би hаяхан культурын ажал-ябуулагшадай делегациин составта оролсожо, Венгерскэ Арадай Республикада ошоод ерээб. Бидэнэр тэндэ hара тухай байха зуураа, үхибүүд тушаа туйлай ехэ анхарал оролдолгын гаргагдажа байдагые үдэр бүхэндэ хаа хаанагүй хаража ябаабди. Арадай засагай тогтоогдоhоо урда тээ юhэн миллион хүн зоноойнь гурбан миллионой ядуу гүйраншад байhан Венгридэ мүнөө бүхы үхибүүд садхалан, хубсаhа хунартай байхаhаа гадна, бултадаа hургуулинуудта hурана, эхэ эсэгэнэрынь тэдэнэрэй хуби заяан тушаа hанаата болоногүй.

Хуушанай Венгридэ тарияшадай арба хүрэтэр наhанай зуун үхибүүн бүхэнэй 49-ниинь туберкулёзоор үхэдэг байгаа гэжэ бидэнэртэ тэндэ хэлэжэ үгөө. Ороной сүлөөлэгдэhэнhөө хойшо үхибүүдэй үхэлгэ эрид үсөөрөө. Энэ хадаа эрхим hайнаар түхеэрэгдэhэн нарайлалгын гэрнүүд, үхибүүдэй яслинууд болон садуудые, пионерскэ лагерьнууд болон үхибүүдэй санаторинуудые байгуулhанай аша үрэ мүн. Мүнөөнэй Венгридэ 200 шахуу мянгаад үхибүүд Балатон гэжэ гоё hайхан нуурай эрьедэ, Дунайн эрьедэ, Буда гэжэ хадада болон бусад үлэсхэлэн hайхан газарнуудта байгуулагдаhан пионерскэ лагерьнуудта, дачануудта зун бүри амарна.

Арадай демократиин бүхы оронуудта Венгерскэ Арадай Республикадахида адли үхибүүд ехэ анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй. СССР дотор эхэнүүдые ба үхибүүдые хамгаалгын туйлай баян дүй дүршэлые Хитадай Арадай Республика, Германска Демократическа Республика халан абаhан байна. Эдэ оронуудай алинданшье бүхы эрхим юумэнүүд үхибүүдтэ зорюулагдана. Дайнай, агаарhаа таhалгаряагүй бомбодолгын оршон байдалда корейскэ арад, тэрээнэй правительство үхибүүд тушаа эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго гаргана.

Америкын Холбоото Штадуудта, Италида, Францида, Англида — засагай империалистнуудай гарта байhан лэ газарта, хаа хаанагүй олон миллион үхибүүд баяр жаргалаа хаhагданхай, тэдэнэй ажабайдал зол жаргалгүй болгогдонхой. Ажалшадай үхибүүдэй байдалые бага зэргэшье хүнгэдхэхын тула капиталистическэ оронуудай правительствонууд юушье үгэдэггүй байна. Тоhоной орондо ехэ буунууд, hургуулинуудай орондо казарманууд, больницануудай орондо авиационно базанууд — энэ хадаа мүнөө үеын капитализмын «программа» мүн. Хүн зонhоо буляан абаhан мүнгэ зөөри бишыхан бүлэг миллиардернүүдэй баяжалгада, дэлхэйн шэнэ дайнда бэлэдхэлгэдэ, атомна бомбо болон бактериологическа зэбсэг хэлгэдэ, өөhэдынгөө бэеэ дааха байдалай түлөө героическаар тэмсэжэ байгаа арадуудые хюдалгада, хамгаалалгүй эхэнүүд болон үхибүүдые алалгада зорюулагдана...

Империалистическэ оронуудта галзуу яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хадаа ажалшадай ээмые айхабтар хүндөөр дарана. Эдеэ хоолой болон промышленна эд бараанай үнэ сэнгүүд хододоо дээшэлнэ, алба налог улам ехэдэнэ, хүдэлмэригүйдэлгэ үргэдэнэ. Мүнөө үедэ США, Англи, Итали, Баруун Германи болон Японидо хүдэлмэригүйдэhэн ба бага зэргэ хүдэлмэритэй болоhон 30 гаран миллион хүнүүд тоологдоно.

Агууехэ нээлтэнүүдэй саг үедэ, манай орон доторхидол адли хүнэй ажалые техникын хүнгэдхэжэ, тэрээндэ амарха, гүйсэд hайнаар хүгжэхэ саг сүлөөлэн үгэжэ байхадань капиталай оронуудта үхибүүдэй ажалые бузар муухайгаар ашаглалга жэгшүүритэ ехэ хэмжээндэ хүрэhэн байна. «Америкэн Чайлд» гэжэ американска журналай hүүлэй номернуудай нэгэн дотор бишыхан басаганай фотозураг толилогдоо. Тэрээн дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Луиза зургаа наhатай. Гэбэшье хлопково плантацида тэрэ хүдэлмэрилнэ»... США-гэй ажалай министерствын мэдээнэй ёhoop, Америкын Холбоото Штадуудта зүhэмэг хилээмэ олохын тула ажаллаха баатай болоhон хоёр миллион табан зуу мянга шахуу үхибүүд элдэб хүдэлмэри хэнэ. Энэ мэдээнэй гүйсэд бэшэ байhаниинь дамжаггүй.

Францида 14 наhа хүрэhэн гурбан үхибүүдэй нэгэниинь хүлhөөр хүдэлмэрилнэ. Италида миллионhоо үлүү үхибүүд hургуулида hурахын орондо станогуудай дэргэдэ, полинууд дээгүүр бүхылдэн хүдэлмэрилнэ. Арбан хоёр наhатай үхибүүд серпэ руднигуудта, нүүрhэнэй шахтануудта, шулуу үйрүүлдэг газарнуудта, тамхинай фабрикануудта болон бэедэ хоротой бусад предприятинуудта хүдэлмэрилнэ.

Капиталистическэ үйлэдбэри дээрэ аюулhаа хамгаалгын эмхидхэгдээгүй дээрэhээ үхибүүд элдэб гэмтэлдэ ороно. Официальна мэдээнэй ёhoop, США-да гансахан Иллинойс штадай шахтанууд болон предприятинуудта жэл бүри 500 шахуу үхибүүд гэмтэдэг байна.

Капиталай оронуудта үхибүүд худалдагдана. Японидо, Англида, США-дашье... үхибүүд худалдагдана... Италиин урда зүгэй Беневенто гэжэ городогто үхибүүдые богоол болохыень худалдаагын ярмарка жэлдээ хоёр дахин болодог байна. Англида нарай үхибүү худалдалгын тусхай үнэ бии юм гэбэл: хүбүүн 80 фунт, басаган 150 фунт стерлингээр сэгнэгдэнэ. Баруун Германиhаа США худар үхибүүдэй «импорт» үргэнөөр эрхилэгдэнэ.

Турцида 360 гара мянган үлэсхэлэн, hангирхай хубсаhатай, хоргодохо hууригүй үхибүүд орон дотор замаар гуултан гүйраншалжа ябадаг. Испаниин ба Иранай үхибүүд үлэсхэлэндэ баригданхай. Урда Африкада медицинскэ шэнжэлэлгэ хэхэдэ үхибүүдэй 50 гаран процентнь садаараа эдеэлдэггүй байба. Мароккодо 100 үхибүүд соохоо 75-ниинь жэл болонгүй үхэдэг байна.

Бүхы оронуудай прогрессивнэ хүнүүд, эхэ эсэгэнэр болбол то... хёолдоhон энэ байдалтай эбсэжэ шадахаяа болинхой. Тэдэнэр хадаа империалистическэ политикада эсэргүү тэмсэжэ, эб найрамдалай ба демократиин түлөө тэмсэжэ, энэ байдалhаа гарахабди гэжэ мэдэнэ. Үхибүүдэй ами наhанай түлөө, тэдэнэй элүүр энхын түлөө, ургажа ябаа үетэнэй эрдэмдэ hурахын түлөө тэмсэл бүхы оронуудта дэлгэрнэ.

Мүнөөдэр эхэнэрнүүд-эхэнүүд бүхы дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд үхибүүдые хамгаалхын түлөө өөhэдынгөө голосые бүри ехэ хүсэтэйгөөр үргэхэ байна. Тэдэнэр хадаа агуу ехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулхые, Корей, Вьетнам ба Малайдахи дайнуудые зогсоохые, сэрэгэй бюджедүүдые хороожо, үхибүүдтэ зориулан мүнгэ hомололго ехэдхэхые эрихэ, капиталай оронуудта hургуулинуудые милитаризацилгада ба хүмүүжүүлгын бүхы системэдэ эсэргүү тэмсэхэ байна. Тэдэнэр болбол өөhэдынгөө үхибүүдэй ажабайдалай, зол жаргалай түлөө тэмсэлые нэгэшье үдэр зогсоохогүй гэжэ эрид шиидэнхэй. Мүнөөдэр дэлхэйн жиирэй бүхы хүнүүд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хүсэтэ түшэг тулгуури болоhон, бүхы оронуудай ба арадуудай үхибүүдэй интересүүдые хамгаалагша Советскэ Союз тээшэ этигэл найдабаритайгаар дахинаа хараха байна.

М. ОВСЯННИКОВА.

1. Физкультурнигуудай парад. 2. Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон амаршалгын үгэ хэлэжэ байна. 3. Физкультурнигуудай баярта марш.

Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ

глөөгүүр. Тэнгэри үүлэгүй сэл-. Урда үдэрынь хура бороон жо, газаа тооһогүй арюухан. уу модонууд набшаһа намаа- дэлгэн, һаяхан гаража байһан анай туяа угтана. Уданшьегүй энүүд хүн зоноор, автомаши- уудаар дүүрэбэ. Хүнүүд авто- уудай тогтодог газар тээшэ хү- баяртай гэшхэлэлдэнэ. Бурят- голой АССР-эй 25 жэлэй ойн эмжэтэ стадион тээшэ уһанай схал мэтээр хүн зонууд, авто- шинанууд субана.

нэ стадион дурасхаалта һайхан рта оршодог. Тойроод ой мо-, сэсэг ногоон. Стадионой хоёр буна Ленин, Сталинай болон нэй үнэн сэхэ соратнигуудай тредүүдээр, улаан тугуудаар эглэгдэнхэй. Стадионой хойто адань арадай демократиин оро- дай вождьнорой портредүүд. Эдэ нуудай гүрэнэй тугууд намил-.

тадионой ногоон талмай дээгүүр саһан хэдэн мянгаад физкуль- нигуудай парадые Бурят-Мон- ой АССР-эй Министрнүүдэй Со- эй түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпи- угтан абаад, правительственна бунада гарана.

үхэр Цыремпилон физкультур- уд болон тэндэ суглараһан лшадые амаршалан үгэ хэлэбэ.

-Манай республика тогтоһоор ан жэл болоо, — гэжэ нүхэр ремпилон хэлэнэ. — Энэ үе соо ят-Монголой ажалшад промыш- ностиин, хүдөө ажахын ба куль- ын талаар ехэхэн амжалтануу- туйлаа. Энэ амжалтануудынь етскэ Союзай Коммунистическэ тиин ленинско-сталинска нацио- ьна политикын илач мандаһа- эли тодо гэршэ мүн.

урят-Монголой ажалшад бүхы етскэ патриодууд мэтэ өөрынгөө уехэ орондо — СССР-тэ дурла-. Коммунистическэ партидаа, етскэ правительстводаа хизаар- үнэн сэхэ байдаг юм. Бурят- голой арад эрхэ сүлөөтэй, зол галтай байһанаараа СССР-эй дуудта тэгшэ эрхэ ба хани ба- аа хангаһан Советскэ социали- ескэ гүрэндэ уялгатай.

оветскэ Союзай Коммунистиче- партиин XIX съездын түүхэтэ дхэбэреэр зоригжоһон манай публикын ажалшад коммуни- ескэ байгуулалтын хэрэгтэ, оронойнгоо экономическа бо- оборонно хүсэ шадалые бэхи- лхэ хэрэгтэ бүхы эдэбхиеэ зо- лха байна.

урэл Коммунистическэ парти он тэрэнэй Центральна Комите- тойрон нигтаар жагсаһан Бу- Монголой арад коммунизм бай- лха замаар этигэл найдабари- дабхина.

урят-Монголой ажалшад гушан эй турша соо республикынгаа туйлаһан амжалтануудые мүнөөдэр омогорхолтойгоор, хизааргүй баяр- тайгаар тэмдэглэнэ.

Арадай ажахын болон культурын талаар ехэхэн амжалтанудай туй- лагдаһан байбашье, үшөө дутуу дунданууд бии гэжэ республикын хүдэлмэришэд, колхозно таряашад болон интеллигенци мэдэнэ. Тиимэ- һээ манай зорилго юуб гэхэдэ, промышленна предприяти бүхэнэй, колхоз болон МТС бүхэнэй, куль- турын, наукын, литературын ба ис- кусствын эмхи зургаан бүхэнэй хү- дэлмэрине һайжаруулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ, гү- рэнэйнгөө үмэнэхи уялганuудые шанараінь ба тоогойнь талаар саг сооһь дүүргэхэ хэрэгтэй.

Партиин областной комитет ба республикын Министрнүүдэй Совет болбол Коммунистическэ партиин Центральна Комитет болон Совет- скэ правительствые тойрон нигтаар жагсан, арадай ажахы болон куль- турые саашадань хүгжөөхэ талаар үшөө ехэ амжалтануудые туйла- хыень республикын бүхы ажалшад- та хүсэнэ. БМАССР-эй 30 жэлэй ой мандаха болтогой! Ленин — Сталинай агууехэ партида алдар соло!

Энээндэнь физкультурнигууд гур- ба дахин «Алдар соло» гэһэн хү- сэтэ үгөөр харюусана. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнын аялга ста- дион дээгүүр ссуряатана. Стадион соо байһан хэдэн мянгаад хүнүүд нэгэн доро бодоно.

Дахин команда сууряатажа, па- рад эхилнэ. Туг баригшадай сводно колонно трибунада дүтэлнэ. Хэдэн үнгын тугууд һүртэйгөөр намилза- на, оркестрнүүд марш наадана. Спортсменүүдэй нэгэ жэгдэ аад, хүсэтэ алхасанууд газар дорьбёон дуулдана. Туг баряашадай колон- нодо спортын эрхим түлөөлэгшэд— манай республикын омогорхол бо- лоһон спортсменүүд ябалсана. Эндэ янза бүриин спортын чемпио- нууд болон рекордсменүүдые ха- ранабди.

Туг баригшадай һүүлээр парадай эгээн залуу хабаадагшад - һураг- шад гарана. Парадта ябаһан спорт- сменүүдэй дунда баскетболоор рес- публикын чемпионууд Александр Хамагановые, Ким Абашеевые, Виктор Вампиловые, Анатолий Мужановые, велосипедистнүүд Ев- гений Красильниковые ба Анатолий Егоровые, санашад Соколов ба Ря- зановые харанабди. Эдэнэр эрдэм- дэ һургаһан, бэеынь хатуужуулһан советскэ һургуули тухай тон ехэ баясхалантайгаар дурдадаг байна. Санын талаар болоһон олохон тоо- то Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаа- даһан, Улан-Удын һургуулиин һу- рагша байһан Игорь Неродов Ленинградай институдуудай нэгэн- дэ мүнөө һурадаг. Игорь өөрынгөө һургуули тухайгаа дурдан нүхэдтөө иигэжэ бэшээ һэн: «Түрэл город, һургуули тухайгаа хододоо бодо- догби. Ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ ха- баадахадаа түрэл һургуулиингаа түлөөлэгшэб гэжэ һанажа ябадаг- би. Юундэб гэхэдэ, спортдо дурла- дагаар намайе анха түрүүн һургуу- ли һургаа бшуу».

Хэдэн жэл үнгэрөөд байхадань, мүнөө энэ парадта ябаһан эдир за- луу хүбүүд, басагад мүн лэ Неро- дов мэтэ түрэл һургуули, городойн- гоо нэрэ солые Эхэ оронойнгоо хи- заар бүхэндэ хамгаалжа ябаха байна.

Республикын спортивна мүры- сөөндэ хэдэн удаа түрүү һууринуу- дые эзэлһэн «Урожай», транспор- тын, ПВЗ-гэй «Локомотивууд», «Бу- ревестник», «Медик» гэхэ мэтын һайндуранай спортивна общество- нуудай физкультурнигууд трибунын урдуур гарана. Тэдэнэр мүрысөө- нүүдтэ илажа абаһан кубогуудаа гартаа барин ябанад.

Физкультурнигуудай марш-пара- дай дүүрэһэнэй һүүлээр һайндура- най спортивна обществонуудай спортсменүүдэй уранһайханай спор- тивна выступленинүүд эхилбэ. Ста- дионой ногоон талмай гэнтэ огтор- гой шэнги сэнхир хүхэ үнгэтэй бо- лобо. Энэ хадаа «Ажалай резерв- нүүд» гэжэ һайндуранай спортивна обществын спортсменүүд байгаа. Тэдэнэр, сэнхир хүхэ самсатай спортсменүүд сэнхир хүхэ тугуудые баринхай правительственна трибу- на худар дүтэлбэ.

Ажалай резервнүүдэй һургуули- нуудай һурагшад... Бүри һая, майн нэгэнэй демонстрациин болоходо тэдэнэр һуралсалдаа туйлаһан ам- жалтануудаа, станогуудай, парово- зой регуляторай, пароходой топкын дэргэдэ жагсахаар бэлэн байһанаа харуулан ерээ һэн. Мүнөө тэдэнэр физкультура ба спортоор туйлаһан амжалтануудаа республикадаа ха- руулба. Тугаар тэдэнэй гартаа ба- рижа ябаһан 24 кубогууд элдэб янзын спортивна мүрысөөнүүдтэ амжалтануудые туйлаһыень гэр- шэлнэ. Теэд иимэ амжалтанууд өөрөө ерээ бэшэ, имагтал үсэд шангаар оролдоһоной ашаар туй- лагдаа. Жэшээнь, хани басагад Антонина Шишкова Тамара Шев- чук хоёр һургуулидаа юрын лэ физзарядка хэжэ, өөһэдынгөө спор- тивна замые эхилһэн байгаа. Тэ- дэнэр мүнөө суута спортсменкэнүүд — түргэн урилдаашад болон- хой. Сибириин ба Дальна Востогой түрүү һууриин түлөө мүрысөөнүүдтэ Антонина Шишкова түрүү һуу- ри эзэлжэ, чемпионой хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна. Утые ба үндэрые харайлгаар республика дотороо түрүү һуури тэрэ эзэлэн- хэй. Тиихэдэ Тамара Шевчугые барьерна урилдаанай мастер гэжэ тон зүб нэрлэдэг. Энэ басаган диск бэрхээр шэдэдэг, бусадшье элдэб янзын спортоор шадамар юм. Һайн- дуранай энэ спортивна обществодо хүмүүжүүлэгдэһэн нилээд олон чемпионуудые мүнөө түмэрзамша- дай, мяха-консервын комбинадай, ПВЗ-гэй физкультурнигуудай ко- лоннонууд соо харанабди. Тэ- дэнэй дунда боксоор респуб- ликын чемпион столяр Пузаев, санаар урилдаанда түрүүл- һэн Кузнецов болон бусад бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эхэнэрнүүдэй эстафетэдэ түрүүлжэ лентэ таһалһан, «Искра» обществын командын түлөөлэгшэ (зүүн гарһаа). Һур харбаанда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ илагша нүхэр Аюшеев (Сэлэнгэ) харбажа байна.

С. Доржиевай ба А. Мантаевай фото.

Стадионой ногоон талмайе эзэл- һэн олон зуугаад спортсменкэнүүд «Ленин—Сталинай партида алдар соло!» гэжэ нэгэн хүн шэнгеэр хэ- лэһэнэй һүүлээр «30 жэл» гэһэн үгэнүүдые байгуулан харуулнад. Гоё һайхан самсануудые ба платье- нуудые үмдэһэн хүбүүд, басагад эл- дэб гимнастическа номернуудые харуулжа, сугларагшадые һонир- хуулба. Удаань спортсменүүд ба- рандаа түхэреэлэн жагсажа, сэсэ- гэй һалбаржа байһанине харуулба. Эб найрамдалай һүлдэ болоһон са- гаан далитай гулабхаанууд сэсэгэй гол дундаһаа дээшээ шэдэгдэжэ, «Демократическа залуушуулай гим- нын» һүр жабхаланта аялган доро хүхэ сэнхир огторгой өөдэ дэгдэн ниидэнэд. Олон мянган зоной альга- ташалган хүгжэмэй хүнхинөөнтэй нэгэдэн, долгилжо байһан Байгал шэнгеэр хүүенэ. Эб найрамдалай түлөө залуу тэмсэлшэдэй гимнын зэдэлһээр байтар «Ажалай резерв- нүүдэй» спортсменүүдэй колонно- нууд правительственна трибунын урдуур алхалан гаранад. «Эб най- рамдал дайе илаха!» гэһэн туг доро энэ обществынхид уранһайханай спортивна номернуудые харуулаа.

Тэдэнэй һууринє ПВЗ-гэй «Локо- мотив» гэжэ һайндуранай спортивна обществынхид эзэлбэ. Үбсүүгээрээ сагаан һудалтай улаан самсануудтай спортсменүүдые хэн таниха- гүйб? Энэ обществынхидай илалта- нуудые тоолохо болоо һаа, нилээд олон байха юм. Тэдэнэй волейболь- но командануд олон жэлэй турша соо город соогоо түрүү һуури бари- жа ябана. Эндэхи футболистнууд республиканска, городской ба зо- нальна мүрысөөнүүдтэ илажа, ни- лээд хүндэтэй ба суутай болонхой. Спортсменүүдэй түрүү зэргэдэ ин- женер хүнгэн атлет Василий Еременко ябалсана. Нүхэр Еременко конькигаар республикын ба «Локо- мотив» гэжэ һайндуранай общест- вын Центральна Соведэй чемпион гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ зүүжэ яба- на. Технорук Яков Шевчук 100 метртэ урилдаажа, Вера Петелина копье шэдэжэ, иимэ нэрэзэргэнүүдые абанхай. Эрхим футболистнууд Ни- колай Мелихов, Михаил Филатов, Илья Малых, Олег Сараев, Влади- мир Балакирев ба бусад нилээд ехэ спортивна зам дабажа гараа юм. Тэдэнэр ганцашье городойнгоо бэшэ, мүн республикынгаа нэрэ хүндые оло дахин футбольно поли- нууд дээрэ хамгаалһан байна. Мү- нөө тус обществын спортсменүүд нүхэд Никифоров ба Коробовагай хүтэлбэри доро элдэб һайхан спор- тивна номернуудые харуулаа.

Элдэб спортивна обществонууд удаа удаагаар стадион дээрэ гара- жа, өөһэдынгөө шадабарине ха- руулнад. Эндэ «Урожай» гэжэ за- лууханшье һаа, өөрыгөө суурхуул- жа үрьдиһэн һайндуранай спортивна общество, «Буревестник», «Искра» гэжэ обществонууд бии.

«Медик» гэжэ һайндуранай об- ществын спортсменүүд элдэб һай- хан спортивна номернуудые харуул- жа, хүн зониие ехэтэ һонирхуулба. Мотоциклнууд дээрээ туг бариһан басагадые байлгаһан мотоциклист- нүүд стадионой түхэреэн харгыгаар тойрон гүйлгүүлнэ, «БМАССР-эй 30 жэл» гэһэн бэшэгтэй тугуудынь һалхинда намилзан далбана. Ста- дион дээрэ спортсменүүдэй таха шэнгеэр дүхэриглэн жагсахада дун- дань элдэб үнгын торгоор оёһон бурят тэрлигүүдые үмдэһэн басагад ирагуу һайхан хүгжэм доро ёохор танца наадана. Тиигэһээр байтарнь сагаан торгон кофтонуудые ба ха- ра торгон ута юбкэнүүдые үмдэһэн басагад жэрылдэн гаража, ород танца наадаба. Ёохорой наадан ород танцатай нэгэдэн, ород ба бурят арадуудай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаае гэршэлбэ. Һүүлээрнь энэ обществын спортсменүүд «Сталин мантаяа» гэһэн үгэнүүдые байгуулан харуулаа.

Мүн «Искра» гэжэ һайндуранай спортивна обществын улаан шара платьенуудые үмдэһэн басагад ёохор наадаһан ба олон спортсменүүд гартаа бүмбэгэнүүдые барижа, гим- настическа упражненинүүдые гүй- сэдхэһэн лентнүүдээр үндэр эшэгы гэрэй дүрсые бодхооһон байна. Тэ- рэшэлэн транспортын «Локомотив» гэжэ обществын гимнастнууд спор- тын мастер нүхэр Ивановой хүтэл- бэри доро элдэб акробатическа но- мернуудые харуулаа.

Һүүлээрнь велосипедээр урилдаан боложо, ПВЗ-гэй «Локомотив» об- ществын түлөөлэгшэ Жарников тү- рүүлээ. Эрэшүүлэй 400 метрын эс- тафетэдэ искрынхид, эмэгтэйшүүлэй 400 метрын эстафетэдэ № 65 һургуу- лиин һурагшад илажа гараа. Эмэг- тэйшүүлэй 1500 метрын эстафетэдэ искрынхид мүн лэ илаһан байна. Урилдаагаар олон дахин чемпион болоһон студентка Ч. Сыжипова эндэ шалгараа.

Шуран солбон физкультурнигуу- дай орёо бэрхэ номернуудые ха- руулжа дүүргэһэнэй һүүлээр бурят арадай заншалта нааданууд—һур харбаан ба бүхэ барилдаан эхилбэ. Республикын аймагуудһаа ерэһэн, мүн Улан-Удэ городой мэргэн хар- баашад, бүхэшүүл стадионой но- гоон талмай дээрэ гарана. Эгээн түрүүн Закаменай аймагай түлөө- лэгшэ нүхэр Жигжитов эбэр шара номоёо дэлижэ, годлиёо табина. Тэ- рэ мэргэнээр харбаашье һаа, һур тудаагүй. Бүхы дүрбэн годлинуу- дынь зэлын зурлаа соогуур гараһан байна. Удаань залуу харбааша Петр Очиров, Цырен-Доржо Ду- гаров гэгшэд харбажа, амжалта туйлабагүй.

Тэдэнэй удаа Улан-Удэ городой түлөөлэгшэ Монгол Дымпилов, Дондок Цыренжапов гэгшэд хар- баад, тус бүридөө 8—8 очко абаба. Хамта 14 хүн харбаа. Сэлэнгын ай- магай түлөөлэгшэ нүхэр Аюшеев дүрбэн годлёор 15 очко абажа, республикын чемпион болоһон бай- на. Хоёрдохи һууриие—10 очко аба- һан Жамбалов, гурбадахи һууриие —9 очко абаһан Намсараев гэгшэд эзэлбэ. 4-дэхи һууриие 8—8 очкотой Дымпилов, Цыренжапов гэгшэд ху- баажа абаа. Хүндэ шэгнүүртэй ба- рилдаашадай дундаһаа Түнхэнэй бүхэ Иринцеев, хүнгэн шэгнүүртэй барилдаашадай дундаһаа мүн лэ Түнхэнэй бүхэ Таряшинов илажа, республикын чемпионуудай хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

Энэ үдэр мүн Улан-Удын иппод- ром дээрэ хатарша-тэргэшэ ба гүй- гөөшэ-хазаар моридой урилдаан, Сибириин ба Дальна Востогой го- родуудай түрүү һууриин түлөө мо- тоциклаар урилдаан болоо...

Алтан шаргал наран аалихан оробо. Тэнгэри бага бүрхэгшье һаа, бороо ороогүй, дулаахан үдэшэ бо- лобо. Улан-Удэ һайндэрэйхеэрээ. Хүн зонууд театр, кино, культурын паркнууд тээшэ гэшхэлнэд. Тэдэнэр концертнүүдые хаража, танца ёохор наадажа, һайндэрлэн, хүхюунээр сагаа үнгэргөө.

Ц. Дамбаев,
Б. Мунгонов.

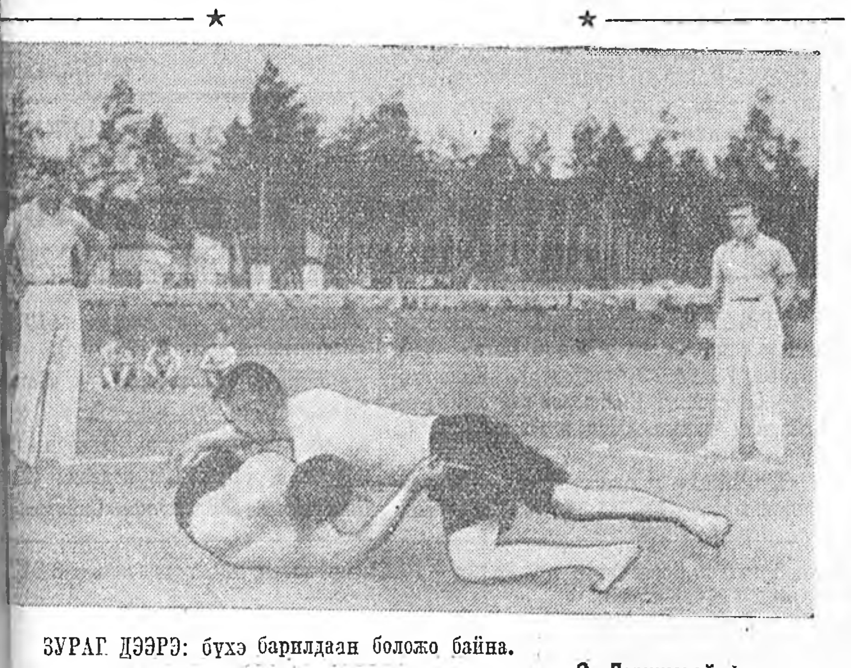

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүхэ барилдаан боложо байна.

С. Доржиевай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: физкультурнигуудай парад дээрэ мотоциклистнэрэй марш.

А. Мантаевай фото.

Арадай Хитадта үхибүүд тухай анхарал оролдолго гаргана

ШАНХАЙ, майн 30. (ТАСС). Хитадай коммунистическэ парти ба арадай Центральна правительство залуу үетэн тухай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргана.

Шанхай городой муниципалитедэй хэблэлэй таһагта абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, арадай засагай жэлнүүдтэ городой эхин һургуулинуудай тоо 1.080 байһанаа 1.732 хүрэтэр олошорбо, тэдэнэй һурагшадай тоо 313 мянгаһаа 572.637 хүн хүрэтэр ургаба. Һурагшадай олонхидынь ажалшадай үхибүүд болоно. Шанхай шадарай районуудай тосхонууд ба деревнинүүдтэ таряашадай бүхы үхибүүдэй 90 процент гаранниинь мүнөө һургуулида һурана. Профсоюзууд хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүд тухай ехэ анхарал оролдолго гаргана. Урдада һуралсаха аргагүй байһан хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүдтэ сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр тус город соо 103 эхин һургуулинууд нээгдээ. Шанхайн ажалшадай үхибүүдтэ зорюулагдан болбосон гоё ехэ ордон баряа, хэдэн районуудта Культурын байшангууд, элдэб олон номуудтай үхибүүдэй библиотекэнүүд, 47 уншалгын байшангууд, үхибүүдэй спортивна талмайнууд, эдир натуралистнуудай ба эдир ухаалан зохёогшодой станцинууд, үхибүүдэй паркнууд хүдэлмэрилнэ.

Үхибүүдэй элүүрые хамгаалгада ехэ анхарал хандуулагдана. Олонхи һургуулинуудта мүнөө өөһэдынь медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд бии болоо. Үбшэнһөө һэргылхэ тарилганууд үхибүүдтэ саг үргэлжэ хэгдэнэ. Үхибүүдэй садуудай ба яслинуудай тоо үдэр бүри олошорно.

Пионерскэ организаци ургана. Мүнөө городской һургуулинуудай дэргэдэ 4.100 гаран пионерскэ отрядууд байгуулагдаа.

Монголой үхибүүдэй жаргалта ажабайдал

УЛАН-БАТОР, майн 29. (ТАСС). Монгол Арадай Республикада үхибүүд ехэ дура инаглалаар, анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй. Ургажа ябаа залуу үетэндэ зорюулагдан үхибүүдэй садууд ба яслинууд, эмнэлгын газарнууд, һургуулинууд, театрнууд, библиотекэнүүд, зунай лагерьнууд байгуулагдаа.

Һүүлэй табанжэлэй турша дотор үхибүүдэй садуудта ба яслинуудта байдаг үхибүүдэй тоо хоёр дахин шахуу олошорбо. Энэ жэлдэ тэрэнь үшөө 30 процентээр ургаха байна. Гүрэнэй 1953 оной бюджедээр энэ хэрэгтэ 3,5 миллион түхэриг һомологдоо.

Монголдо һургуулинуудай тоо улам бүри ургана. Мүнөө орон дотор техникумүүдһээ гадна 431 һургуули тоологдоно. Тэдээндэ 72.100 хүн һуралсана, энэнь үнгэрһэн һуралсалай жэлэйхитэй сасуулхада 8 мянган хүнөөр олон байна.

Монголой үхибүүд Улан-Баторта центральна ба кукольна театрнуудтай, мүн Сэлэнгын, Кобдын, Чойбалсанай ба бусад аймагуудта библиотекэнүүдтэй, «Пионерын үнэн» гэжэ газетэтэй ба «Пионер» гэжэ журналтай юм.

Тола мүрэнэй гоё һайхан эрье дээрэхи пионерскэ лагерь — Монголой үхибүүдэй омогорхолынь мүн.

Арадай-демократическа Чехословакиин үхибүүд

ПРАГА, майн 30. (ТАСС). Ажалшадай үхибүүдэй эдир наһанайнь баяртай ба жаргалтай байхын тула гайхамшагта арга боломжо Чехословакида байгуулагдаа. Заводуудта, фабрикануудта, хүдөө ажахын единэ кооперативуудта, гүрэнэй ажахынуудта жэл бүри шэнэ яслинууд ба үхибүүдэй садууд нээгдэнэ.

1937 онойхитой сасуулхада яслинууд доторхи һууринуудай тоо 20 дахинһаа үлүүгээр олошороо; үхибүүдэй садуудта һууринуудайнь тоо 1937 ондо 88.700 байһанаа, 1952 ондо 165.500 хүрэтэрөө ургаба. Мүнөө Чехословакида үхибүүдэй 6.318 садууд тоологдоно. Үхибүүдэй садууд һайнаар баригданхай.

Арадай-демократическа Чехословаки хадаа хүн зоной бүгэдөөрөө үзэг бэшэг мэдэдэг болоһон орон мүн. Мүнөө 2 миллион гаран хүн юрэнхи эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулинуудта һуралсана. Үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 5 миллиард крон ехэ мүнгэ 1953 ондо гэгээрэлдэ гаргашалагдаха байна. Зунай һарануудта олон мянгаад үхибүүд пионерскэ лагерьнуудта, туристска базануудта, үхибүүдэй санаторинуудта гарана. 1952 оной зун 338 мянган һурагшад пионерскэ лагерьнуудта ба үхибүүдэй санаторинуудта амараа. Энэ жэлдэ пионерскэ лагерьнуудай ба үхибүүдэй эмнэлгэ-амаралтын газарнуудай сеть нилээд үргэн болгогдохо байна.

Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Соведэй мэдүүлгэ

БЕРЛИН, майн 30. (ТАСС). АДН агентство нигэжэ дамжуулна:

Германска Демократическа Республикын премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй ведомство нигэжэ мэдээсэбэ:

1953 оной майн 31-дэ Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Соведэй онсо заседани болобо. Премьер-министр Отто Гротеволин дурадхалаар имэ мэдүүлгэ нэгэн һаналаар абтаа:

Германидахи Советскэ Контрольно Комиссие үгы хэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол германска арадай национальна интересүүдтэ бүрин харюусана.

Потсдамска шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, Германидахи Советскэ Контрольно Комисси хадаа амгалан байгуулалта хэхэ ябадалдань немецкэ арадта үнгэрһэн жэлнүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлээ гэжэ Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет Германска Демократическа Республикын хүн зоной ба бүхы немецкэ патриодуудай үмэнэһөө мэдүүлнэ.

Германидахи Советскэ Контрольно Комиссяар дамжуулан советскэ правительствын ябуулһан амгалан политика хадаа манай хоёр арадуудай хоорондохи хани барисаае хүгжөөхэ ба улам ехэ болгохо ябадалда хүргэбэ. Германидахи СССР-эй Верховно Комиссарай тушаалые столица — Берлиндэ байратайгаар бии болголго хадаа Германи тушаа советскэ эб найрамдалай ба хани барисаанай политикые эрид шууд үргэлжэлүүлгэ болоно. Потсдамска хэлсээнтэй зохилдуулан, энэ политика хадаа демократическа, эб найрамдалда дуратай, бэеэ даанхай, единэ германска гүрэнийе байгуулгада шэглүүлэгдэһэн байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоол хадаа германска арадай хэлбэришэгүйгөөр ябажа байгаа нэгэдэлэй ба эб найрамдалай замда урагшаа нилээд ехэ алхам болоно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин ёһоор, «Германида Советскэ Союзай интересүүдые сахиха, мүн Германи тухай союзна гүрэнүүдэй Потсдамска шиидхэбэринүүдһээ эшэ үндэһэтэй уялганнуудые дүүргүүлхэ хараа бодолтойгоор Германска Демократическа Республикын засагай органуудай ажал-ябуулгада хиналта хэхэ ябадал» Советскэ Союзһаа Германида байгаа Верховно Комиссарта даалгагдана. Эдэ зорилгонуудые табилга хадаа Германи тушаа советскэ амгалан политикые эрид шууд үргэлжэлүүлһэн ябадал болоно. Энэ политика болбол Германитай эбэй договор баталалгын үндэһэ һууринуудай советскэ проект соо харагдана. Тус проект единэ ба бэеэ даанхай Германиие амгалан ёһоор хүгжөөхэ арга боломжо үгэнэ, эбэй договорой баталагдаһанай һүүлээр нэгэ жэлэй турша дотор эзэмдэлгын бүхы сэрэгүүдые гаргаха гэжэ хараална.

Бонндохи баруун гүрэнүүдэй верховно комиссарнуудай ажал-ябуулга Германиин хоёр болон хубаарилгые ехэ болгохо, Баруун Германида боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые баадхаха ябадалда шэглүүлэгдэнэ гэжэ германска арад зэбүүрхэлтэйгээр тэмдэглэхэ ёһотой байна. Тиимэ политика хадаа эбэй договорые баталалгада һаад хэнэ, Баруун Германидахи гадаадын сэрэгэй эзэрхэлгые тогтоогдоогүй болзор соо хэбээрнь байлгаха ябадалда шэглүүлэгдэһэн байна. Боннско ба парижска договорнууд фашизмые һэргээлгэдэ хүргэнэ. Тэдэ договорнууд Баруун Германиие реваншистска германска милитаризмын гуламта болгоно. Энэ хадаа германска арадай интересүүдтэ, мүн эб найрамдал хүсэгшэ бүхы бусад арадуудай интересүүдтэ зүришэнэ.

Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет хадаа Потсдамска хэлсээн дотор германска арадта гэжэ хараалагдаһан уялганууд ба эрхэнүүдые өөрынгөө политикын үндэһэ болгобо. Энээнтэй зохилдуулан, Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет ба арадай палата Германиин нэгэдэлгые түргэдхэхэ, Германитай эбэй договор баталуулха зорилгоор манай эсэгэ оронгой зүүн ба баруун зүгэй бүхы немецүүдэй хоорондо харилсан ойлголсолго түйлаха ябадалда шэглүүлэгдэһэн дурадхалнуудые нэгэтэбэшэ хэһэн байна. Эдэ дурадхалнуудые германска арад үргэнөөр дэмжэбэ. Эдэ дурадхалнууд Германиин эб найрамдал хүсэгшэ бүхы эрэшүүл ба эхэнэрнүүдэй дура хүсэлые харуулна.

Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет болбол германска арадай демократическа хүсэнүүдтэ Советскэ Союзай бүхы арадуудай гүн гүнзэгыгөөр этигэдэг байһанай шэнэ гэршые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо харана.

Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхэ, Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала нэмэри мүн гэжэ Советскэ правительствын тогтоолые һайшаана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хадаа бүхы Германида нэгэдэлэй, демократиин ба эб найрамдалай түлөө патриотическа хүдэлөөе зоригжуулна.

Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Совет хадаа национальна бэеэ даанхай байдалай тугые улам дээшэнь үргэхэ ба тэрэниие илалта тээшэ абажа ябаха гэжэ Германиин бодото бүхы патриодуудые уряална.

Франтсида эб найрамдал хамгаалха хүдэлөөн

ПАРИЖ, майн 29. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй шиидхэбэринүүдые дэмжэхын түлөө хүдэлөөн Франци дотор үргэнөөр боложо байна. «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сена ба Уаза департаментын эб найрамдалай совет хүн зоной дунда «Эб найрамдалай тетрадьнуудые» ехэ амжалтатайгаар тараана. Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй хандалгые дэмжэхэ гэһэн уряал тэдэ тетрадьнуудта бэшээтэй байна.

Жэшээлхэдэ, Жювизи-Сюр-Орж городой олонхи кварталнуудай хүн зоной 80 шахуу процентнь Эб найрамдалай Пакт баталха тухай арадуудай Конгрессэй дурадхалые һайшааба.

Андрэ Стилиие ба французска демократическа бусад ажал-ябуулагшадые арестовалга тушаа

ПАРИЖ, майн 30. (ТАСС). Түрмэдэ хаагдан байһан французска демократическа ажал-ябуулагшад Андрэ Стиль, Ален ле Леап, Люсьен Молино, Дюклоне, Поль Лоран, Луи Байо гэгшэд тэдэнэй хэрэг тушаа мүрдэлгын дүүрэһэн, мүн «үнэн зүйлые тодорхойлхын тула» тэдэниие түрмэдэ байлгаха гэһэн шалтагаанай үгы болоһон ушарһаа саг зуура сүлөөлхые эриһэн байна.

«Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, сүүдэй мүрдэгшэд Мишель, Дюваль гэгшэд энэ эрилтые хангахаяа арсаба.

«Тиимэ болохолоороо, сүүдэй засагаархид манай нүхэдые түрмэдэ байлгахын тулада мүнөө хүрэтэр табижа байһан өөһэдынгөө дурадхалнуудые хамаагүйгөөр эбдэнэ» гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Венэдэ хүдэлмэригүйшүүлэй демонстраци болобо

ВЕНА, майн 30. (ТАСС). «Олон хүнүүдэй хүдэлмэригүйдэлгэдэ эсэргүү тэмсэлэй программые» абахаяа правительствын ба австрийска профсоюзуудай нэгэдэлэй баруунай хүтэлбэриин арсаһан ушарһаа, Венэдэ ехэ демонстраци болобо. Хүдэлмэригүйшүүлэй бүхэавстрийска хоёрдохи конференци тус программые дурадхаһан байна. Олон мянгаад хүдэлмэригүйшүүл демонстрацида хабаадаа.

Хархис партинуудай экономическа бузар политикада эсэргүү тэмсэл шангадхаха, Баруун Германиин сэрэгэй промышленностьда түүхэй эд үгэхэ ябадалда эсэргүү, арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаа хэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ уряалһан олон плакадууд ба лозунгнуудые демонстрантнууд барижа ябаба.

Национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө!

БУЭНОС-АЙРЕС, майн 29. (ТАСС). Антиимпериалистическэ залуушуулай арадай фронт Боливида байгуулагдаа.

Залуушуулай энэ шэнэ организаци бэеэ даанхай байдалай түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэл ябуулха гэһэн уряатайгаар Латинска Америкын оронуудай бүхы залуу патриодуудта хандаба.

Боливиин антиимпериалистическэ залуушуулай арадай фронт хадаа түмэр замуудые национализацилха, сүлөөтэй худалдаа наймаа һэргээхэ, мүн оронгой экономическа бэеэ даанхай байдал хангахын тула бусад хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ эринэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, майн 30. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд Кымсонһоо зүүгээр ба Коранпрохиһоо баруун хойгуур дайсанай хоёр батальондо эсэргүү шанга байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани майн 30-да мэдээсэбэ. Дайсан Арадай армиин эзэлэн байһан газарнуудта 10 гаран доболго хэһэн болобошье, ехэ гээлтэ хоролтодо орожо, гэдэргээ сухарихаа баатай болоо.

Үсэгэлдэр һүни американска самолёдууд Ранам водохранилищиин уһанай хаалтада доболжо, тэрэниие зэрлиг шангаар бомбодоо.

ПХЕНЬЯН, майн 31. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд Пенамдоной райондо дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Үсэгэлдэр һүни американска авиаци Саривонь городой шадархи газарнуудта дахин доболоо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд дайсанай 2 самолёт унагаажа, 2 самолёдынь гэмтээгээ.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, майн 31. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо нигэжэ дамжуулна: Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр имэ коммюнике дамжуулба:

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин толгойлогшо генерал Нам Ир хоёр талын делегацинуудай бүрин составаараа хэхэ заседанинуудта үшөө 3 үдэрэй забһарлалга хэхэ, тиин хэлсээнүүдые июниин 4-нэй үглөөнэй 11 часта хэжэ эхилхэ гэжэ холбооной главна офицерээр дамжуулан нүгөө талада дурадхаба. Нүгөө талын главна офицер өөрынгөө делегациин толгойлогшын даалгабаряар энэ дурадхалые зүбшөөгөө.

США-да һургуулинуудай хүндэ байдал

НЬЮ-ЙОРК, майн 30. (ТАСС). Американска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, финансова шэнэ жэлэй (июлиин 1-һээ эхилхэ) бюджедые зүбшэн хэлсэхэ үедэ хэдэн штадуудай засагаархид үхибүүдэй һуралсалда ямаршье һайжаралта хэхые хараалаагүй байхаһаа гадна, һургуулинуудые бариха, заһабарилха ба хангаха талаар тон бага гаргашануудые бүри хороохо гэжэ хараална. Энэнь багшанарай элдэб ассоциацинуудай ба түрэлхидэй организацинуудай анхарал татана.

Хоёр жэлэй бюджедэй проектые табихадаа, Вашингтон штадай губернатор Лэнгли хадаа гэгээрэлэй гаргашануудые 38 миллион доллароор хороохо гэжэ штадай хуули гаргалгын органуудые уряалба. Энээниие буруушааһан элдэб организацинууд, тэрэ тоодо гэгээрэлэй национальна ассоциаци хадаа Вашингтон штадта үхибүүдэй эхин шатын һуралсал тон муу байдалда байна гэжэ тэмдэглэнэ. Һуралсалай энэ жэлдэ классна байрануудай үгы байһан ушарһаа, 6 мянга гаран үхибүүд һургуулинуудта орожо шадаагүй. 11 мянга гаран һурагшад хахад үдэр һуралсадаг байна. 40 мянга гаран һурагшад подвалнуудта, чердагуудта, коридорнуудта, мүн эндэ тэндэһээ олдоһон байрануудта заняти хэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, үхибүүдэй һуралсал США-гэй бусад штадуудта Вашингтон штадайхида орходоо бүри муугаар эмхидхэгдээ. Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, Аризона штадтахи бүхы һурагшадай 15 шахуу процентнь һургуулиин байрагүй шалтагаанаар эрдэмдэ һуранагүй. Алабама штадай 700 мянган һурагшадай 200 мянга гаранниинь тон таарамжагүй байра соо һуралсана. 129 мянган һурагшад тусхай бэлэдхэлгүй багшанарта ном заалгана.

20 миллион гаран американска үхибүүдэй һуралсалай условинууд тухай тусхай элидхэлнүүдэй үндэһөөр зохёогдоһон шэнжэлэлые толилжо, «Нью-Йорк Таймс» газетэ хадаа оронгой һургуулинууд «хэлэхын аргагүй хүндэ байдалда байна» гэжэ шэнжэлбэ.

Һуралсалай энэ жэлдэ һургуулинуудта 4 миллион шахуу үхибүүд хангалтагүйгөөр һургагдаха юм гэжэ эдэ мэдээсэлнүүд харуулна.

Мотоциклетнэ спортоор Сибириин ба Дальна Востогой городуудай түрү... һуури эзэлхын түлөө 100 километрын дистанцида мотокросс һаяхан үнгэр... гэгдэжэ, Новосибирск городой команда илаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: илагша командын түлөөлэгшэ, спортын мастер Новосе... дистанцида ябана.

А. Мантаевай фото

Мотоциклаар Сибириин ба Дальна Востогой городуудай түрүү һууриин түлөө

Бурят-Монголой республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мотоциклаар Сибириин ба Дальна Востогой городуудай түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн боложо үнгэрбэ.

Мүрысөөндэ Новосибирск, Томск, Иркутск, Чита, Хабаровск, Владивосток ба Улан-Удын городуудай мотоциклистнүүд хабаадалсаа.

Түрүүшын үдэр—командна түрүү һууриин түлөө 100 километртэ мүрысөөн болоо. Эндэ 14 командын 52 мотоциклистнүүд бэрхэшээлтэй газарые дабан, эрид тэмсэһэн байна. Эсэстэ новосибирскынхид түрүү, владивостогойхид хоёрдохи, улан-удынхид гурбадахи һууринүүдые эзэлбэ.

Мотоциклын класс бүхэндэ болоһон мүрысөөн мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Хүнгэн машинануудай классаар Владивостогой мотоциклистнүүд түрүү һуури, Новосибирск хоёрдохи, Улан-Удэ гурбадахи һууринуудта гараа.

Дунда классай машинануу... Новосибирскын спортсменүүд ... рүүшын, Хабаровскын — хоёр... һууринуудые эзэлээ.

Хүндэ мотоциклай классаар ... новосибирскынхид түрүүлэн, Ул... Удын мотоциклистнэр хойноһо... финишэ ерээ.

Спортын мастер Платыч (Н... сибирск) 100 километрын ... даанда эрхим амжалта түйла... Энэ нүхэр «М—72» маркын х... мотоциклаар 100 километрые 1... 45 минута 18 секунда соо гата... байна. Дунда мотоциклаар 100 ... лометрые 1 час 46 минута 56 сек... да соо гаталһан спортын мас... Новоселов (Новосибирск) мүн ... шалгаржа, амжалта түйлаа. Хү... мотоциклаар урилдагшадай ду... спортсмен Лентранс шалгараа.

А. Михайлов

Аймагай центрын библиотекэдэ

Яруунын аймагай центртэхи библиотекэ һүүлэй үедэ хүдэлмэрээ нилээд һайжаруулаа. Библиотекын номой фонд 7 мянга хүрэтэрөө олошорһон байна. Гансахан энэ жэлэй турша соо 1500 түхэригэй ном худалдан абтаа. Уншагшадайнь тоо мүн лэ саг үргэлжэ олошорно. Мүнөө эндэ 900-гаад уншагшад тоологдоно.

Библиотекэ соо хододоо һаруул сэбэр, ханаарнь парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, элдэб фотомонтажууд байдаг. Эндэ шэнэ журналнууд болон газетэнүүдые хододоо уншажа болохо юм.

Үдэрынь уншалгын залда Сосново-Озёрско дунда һургуулиин һурагшад-пионернүүд олоороо ... ларжа, элдэб һонин номуудые ... шана.

Үдэшэндөө эндэ ажалшад ... ларжа газетэ, журнал уншадаг, ... нин номуудые шэлэжэ абадаг.

Багшанар, врачууд, һурагш... комсомолецууд, партийна ... советскэ хүдэлмэрилэгшэдһөө бү... дэһэн библиотечнэ эдэбхитэд ... бии. Эдэнэр библиотекын хү... мэрилэгшэдтэ ехэ туһаламжа ү... нэ.

Аймагай библиотекэ хүдө... библиотекэнүүдэй хүдэлмэриды... һалха зорилгоор нүүдэл библи... кэ эмхидхэнэ, фотоальбом бо... фотомонтажуудые эльгээнэ.

В. Байбородин

Уранһайханай самодеятельностиин городской харалгын түгэсхэлэй концерт

Һаяхан Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперэ ба баледэй театрын байшан соо хүн зон олоороо суглараһан байба. Эдэнэр артистнуудай табиһан оперо шагнахаяа гү, али балет харахаяа ерээ бэшэ, харин городской уранһайханай самодеятельностьда хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт харахаяа ерээ. Эндэ ерэгшэд хүшэгын нээгдэхые тэсэжэ ядан хүлеэнэ.

Хүшэгын нээгдэн сасуу сценэ дээрэ жэрылдэжэ зогсоһон аб адли хубсаһатай хүбүүд, басагад А. Александровай «Сталин тухай кантата» гэһэн дууе дуулаба. Эдэнэр Улан-Удын шэлэй заводой уранһайханай самодеятельностиин коллективэйхид гээшэ. Удаань мүн энэ коллективэйхид «Манай хүсэн үнэн хэрэгтэ» гэһэн В. Захаровай дууе дуулабад.

Мяханай комбинадай клубай уранһайханай самодеятельностиин коллективтэ хабаадагша нүхэр Пирогова «Бидэнэр өөһэдһөө асуунабди» гэжэ И. В. Сталинда зорюулагдаһан шүлэгые хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр уншаа.

Нүхэр Пироговагай шүлэгөө уншажа дүүргэһэнэй һүүлээр сценэ дээрэ узбек хубсаһа үмдэһэн басаганай гаража узбек арадай танца наадахадань хүнүүд ехээр һонирхобо. Энэ танцые Бурят-Монголой педагогическа институдай студентка Новопашина наадаа.

Ирагуу һайхан дуунуудай ая... танца, пляска сценэ дээрэ ү... саг соо замхаагүй. Хамагай һүү... Ленинэй орденто ПВЗ-гэй уран... ханай самодеятельностиин кол... тив наада харуулба. Энэ кол... тивэй олон тоото номернууд ха... шадай зүгһөө һайн сэгнэлтэ аб... Эдэ номернуудай тоодо «Фл... танец», «Волго-Донской канал» ... жэ сюитэ болон бусад ороно.

Уранһайханай самодеятельност... городской болон районно хара... март, апрель һарануудта бол... үнгэрһэн юм. Эдэ харалгану... уранһайханай самодеятельност... 40 гаран коллективүүд хабаа... саа. Городской харалгада нэгэ... һуури ПВЗ-гэй уранһайханай са... деятельностиин коллектив эзэ... Эдэнэртэ городской Соведэй ... сэдкомой болон КПСС-эй У... Удын горкомой дамжуулгын Ул... туг барюулагдаһан байгаа. Хоёр... хи һуури Городской районой са... деятельностиин коллектив эзэ... Тэрэшэлэн 22 коллектив, мүн ... гаран хүнүүд хүндэлэлэй грам... нуудаар шагнагдаа. Энэ жэлдэ ... лоһон городской уранһайханай с... модеятельностиин харалга ха... арадай дунда бэлиг түгэлдэр ... нүүдэй бии байһаниие гэршэлбэ.

И. Бальдиров

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11 05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00548. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.